

SPROG I STAVTRUP DAGTILBUD

Sprog i Stavtrup dagtilbud

Sproget, både det verbale og det nonverbale, er det redskab, vi bruger for at kunne kommunikere med hinanden. Kan barnet ikke give udtryk for sine behov eller sin nysgerrighed, sker udviklingen langsommere eller slet ikke. Sproget er derved meget nødvendigt for hele barnets udvikling. Når barnet kan sætte ordene sammen til sætninger, kan det fortælle om sine oplevelser, sine glæder og bekymringer. Barnet kan stille spørgsmål eller undre sig. Barnet kan blive lyttet til og via ordene huske, hvad der er blevet talt om og genfortælle det. Barnet kan bruge fantasien/finde på og argumentere for sine ønsker og ideer.

For at kunne fungere godt socialt er det nødvendigt at kunne lytte, forstå det de andre siger samt selv at kunne udtrykke det, man mener eller ønsker. Barnet har brug for samtale med en der behersker sproget i højere grad end barnet selv.

For at barnet kan tilegne sig sproget, skal vi også bruge alle sanser, vi skal røre, smage, lugte og bevæge os. Den voksnes rolle er, at se barnet og udfordre barnets nærmeste udviklingszone gennem dialog.

Læse- og skriveudviklingen skal ses som en proces, der begynder, når barnet møder skriftsproget gennem leg og hverdagsaktiviteter, fx når det får læst højt og selv gør forsøg med at efterligne de voksnes skrivning. Når barnet således legeskriver, håndterer det kruseduller, tegn og/eller egentlige bogstaver og lærer sig vigtige principper for, hvordan skriftsproget fungerer, fx at tale kan symboliseres ved skrift.

Barnets interesse for skrift og bøger stimuleres bl.a. gennem dialogisk oplæsning. Gennem dialogen mellem barn og voksen knyttes tekst og billeder sammen med barnets erfaringer, og barnet støttes i brugen og forståelsen af et situationsafhængigt sprog. Gennem disse erfaringer med skriftsproget skabes grundlæggende forudsætninger for barnets videre læse- og skriveudvikling.

- Vi voksne er nærværende og engagerede, vi har et tydeligt kropssprog, vi laver gentagelser og vi giver børnene mulighed for at udtrykke deres følelser, vi griber muligheden når barnet er motiveret for sproglige udfordringer.
- Vi giver forældrene mulighed for at kende sammenhængen i barnets oplevelser, via informationstavler og børneintra, så forældrene kan tale med deres barn om dagens begivenheder.
- Sprogvejlederne i de enkelte huse har ansvaret for at alle børn bliver tilbudt en sprogvurdering når barnet fylder 3 år.

Præsentation af sprogvejledere

Nedenstående er en kort præsentation af dagtilbuddets sprogvejledere. I er som forældre altid velkomne til at kontakte os, hvis I har spørgsmål vedr. jeres barns sproglige udvikling eller hvis I har brug for ideer til aktiviteter.

Søskrænten:

Rikke er sprogvejleder

Motorikinstitutionen Snurretoppen og dagplejen:

Susan er sprogvejleder

Børnehøjen:

Maria skal uddannes til sprogvejleder

Klokkeskoven:

Lise er sprogvejleder.

Kælkebakken:

Helle er sprogvejleder.

Paletten:

Jannie er sprogvejleder.

Vestermarken:

Line er sprogvejleder.

Hvad kan du gøre for at støtte dit barn ?

Sproget har stor betydning for dit barns trivsel og udvikling. Det er vigtigt at vi som voksne hjælper det enkelte barn med at sætte ord på og hele tiden er bevidste om, at vi er rollemodeller. En god talesproglig udvikling er en forudsætning for, at barnet ikke senere får læsevanskeligheder.

For det 0 – 3 årige barn:

Mål:

- Børnene skal lære at kommunikere både verbalt og nonverbalt.

Tiltag:

- Benævn det du gør, sæt ord på de ting du ser, lyt til dit barn og giv barnet tid til at svare.
- Læs bøger med rim og remser, eksperimenter med pjattesnak og pludreløde.
- Find litteratur der passer til barnets udvikling og sørg for at bøgerne er tilgængelige for barnet. Sørg for at barnet har fri adgang til papir og farver, så der kan tegnes og skrives.

Det 3 – 6 årige barn:

Mål:

- Børnene skal udvikle et nuanceret og begrebsmæssigt forankret ordforråd.

Tiltag:

- Benævn det du gør, sæt ord på de ting du ser, lyt til dit barn og giv barnet tid til at svare.
- Sørg for at have bøger med rim og remser og andre alderssvarende bøger.
- Læs bøger, der passer til dit barns udvikling og sørg for at bøgerne er tilgængelige for barnet.
- Barnet skal have fri adgang til papir og farver, så der kan tegnes og skrives.
- Skab et miljø der støtter dit barn i at udvikle nysgerrighed for tal, bogstaver og symboler.

Forslag til sprogstimulerende aktiviteter

www.sprogpakken.dk

Samarbejde i lokalområdet

I Stavtrup dagtilbud har vi et tæt samarbejde institutionerne imellem. Vi besøger hinanden og der er altid mulighed for at låne materiale, få ideer og inspiration samt at udveksle erfaringer.

Derudover har vi også et samarbejde med Højvangskolen i forhold til kommende skolebørn. Vi påbegynder samarbejdet med skolen i løbet af efteråret og Ann, som er distriktspædagog, er tovholder. Ann indkalder til planlægningsmøde hvor de ansvarlige pædagoger for storebørnsgrupperne i de enkelte huse og vores dagtilbudsleder sammen lægger en plan for det kommende forløb samt de 4-5 fælles aktiviteter på tværs af institutionerne. Det arbejde børnehaverne starter på fx sange, lege bøger fortsætter skolen med, så børnene oplever der er en rødtråd og der er noget genkendeligt fra børnehaven i skolen.

Forslag til litteratur

Nedenstående har vi lavet et lille udpluk af god litteratur til højtlesning. Som udgangspunkt, er det altid en god idé, at man som voksen læser bogen igennem først, så man er forberedt.

Vær opmærksom på, at alderen kun er vejledende.

0-3 årige

- "Mimbo Jimbo" bøgerne af Jakob Martin Strid
- "Lille krokodille" af Birde Poulsen
- "Kaj bøgerne" af Mats Leten
- "Lili børster tænder" af Kim Fupz Aakeson og Siri Melchior
- "Dino bøgerne" af Søren Jessen
- "Mette bøgerne" af Lene Fauerby og Mette Kirstine Bak

3-6 årige

- "Da lille Madsens hus blæste væk" af Jakob Martin Strid
- "Lille frø" af Jakob Martin Strid
- "Mis med de blå øjne" af Egon Mathiesen
- "Lille Drage" af Ehrlich og Hillenbrand
- "Rokketand" af Kim Fupz Aakeson
- "Alex elsker biler" af Hansen og Bartholin
- "Victor Banan" af Jan Mogensen
- "Store Monstre græder ikke" af Àslaug Jònsdóttir
- "Monsterpest" af Àslaug Jònsdóttir
- "Jeg vil ha' to fødselsdage" af Tony Ross
- "Orm får en ven" af Ida Jessen
- "En ven" af Max Velthuijs
- "Den sultne larve aldrig mæt" af Eric Carle
- "Fikst klaret Alfons Åberg" af Gunilla Bergstrøm
- "Alfons og uhyret" (flere i serien) af Gunilla Bergstrøm
- "Alfons leder her og der" af Gunilla Bergstrøm.
- "Alfons leger med ord" af Gunilla Bergstrøm.
- "Cykelmyggen Egon" af Flemming Quist
- "Finn Hermann" af Mats Leten
- "Vitello får en klam kæreste" (flere i serien) af Kim Fupz Aakeson
- "Mustafas Kiosk" af Jakob Martin Strid
- "Palle alene i verden" af Jens Sigsgaard

Forslag til gode spil

Nedenstående et lille udsnit af gode børnespil. Vær opmærksom på at man som voksen sagtens kan variere spillene og at dialogen er et gennemgående tema.

F.eks. kan man i et spil som 'Vildkatten', som voksen, beskrive tingen på brikken uden at fortælle hvad det er, og på den måde udfordre barnet. De større børn kan også fint øve sig i at beskrive den pågældende brik.

Billedlotteri med billeder af genkendelige ting. Man kan fint selv tage billeder af ting fra barnets hverdag

"Storm" spil.

"Vildkatten" – fås til både små og store børn.

Kortspil (krig, fisk etc.).

Uno.

Tempo sneglerace.

Spejle æg.

Headbanz.

Ta' sproget med udenfor:

Sprogstimulerende aktiviteter kan nemt tages med udenfor. Nedenfor har vi givet enkelte eksempler, men kun fantasien sætter grænser.

- Sprøjt bogstaver med vandpistoler.
- Find 'bogstaver' i træernes bark.
- Skriv nummerplader i små notesbøger.
- Gå på bogstavjagt i Rema.
- Find pinde, sten og blade som efterfølgende kategoriseres i mindst/størst, kort/længst, tung/let, blød/hård.

Sprogvurdering:

Alle børn bliver sprogvurderet når de er mellem 2, 10 år og 3,4 år. Sprogvurderingen er obligatorisk. I vil som forældre blive orienteret inden Og få besked om vurderingen efterfølgende af pædagogen. Der er også mulighed for at sprogvurdere børnene inden skolestart, men dette er ikke obligatorisk. Vil du vide mere skal du tage kontakt til sprogvejlederen i dit barns afdeling.

KARTEL 5 Opgavekort

At finde det største og det mindste blad

Find et STORT blad

Find et LILLE blad

"Spil" mod dig selv ...
Find - sammenlign - mål -
Find STØRRE og MINDRE blade.
HVEM finder det STØRSTE
eller det MINDSTE blad??
Hvilke træer sidder bladene på?

God fornøjelse!

KARTEL 6 Opgavekort

Leg og lær matematiske begreber

AT TÆLLE BEN

Hvor mange ben har en edderkop?
Tæl efter ...

Hvor mange ben har en mariehøne?
Tæl efter ...

Lav edderkopper og mariehøner
af naturmaterialer.

God fornøjelse!

KARTEL 8 Opgavekort

Leg og lær matematiske begreber

OPGAVER MED TERNING

Find 1 lille sten.

Find 2 små pinde
så lange som en
tommelfinger.

Find 3 blade i
forskellige former

Find 4 fyrrenåle.

Find 5 grannåle.

Find 6 kogler.

God fornøjelse!